

Att vidga sina vyer
av Linn Karlsson
Ny tid, 2 februari 2007

Lé romané phirimàta ger en aktuell och personlig bild av Europas största etniska minoritet, skriver Linn Karlsson.

På senare tider har vi i media återigen fått höra mycket om de hot och påtryckningar romerna ställts inför. Bland annat i Slovenien, där den romska minoriteten är extremt utsatt, har lokala medier rapporterat om krav från flera delar av landet om att romer bör förvisas. Det finns ca 90 000 romer i Slovenien. Rasistiska utbrott mot romerna i Ryssland är också mycket vanliga. Medierna i landet gör inte mycket för att förändra den i långa tider odlade fördomen om romerna som tiggande knarklangare. Och med sina framställningar bidrar de till uttryckligare stereotypisering.

Hur är det i vårt trygga och toleranta Finland då? Romerna har naturligtvis samma rättigheter som finländare i allmänhet, men får fortfarande kämpa med majoritetsbefolkningens fördomar. Diskriminering till och med på myndighetsnivå är alltför vanlig än idag. Dessa och flera andra exempel vittnar om den rasistiska intolerans som fortfarande starkt florerar runt om i världen. I skenet av detta känns Joakim Eskildsens fotoutställning *Lé romané phirimàta* speciellt aktuell och viktig.

I utställningen visas fotografier av Eskildsen (f.1971) från åren 2000–2006. Eskildsen och författaren Cia Rinne reste i Indien, Ungern, Grekland, Finland, Frankrike, Ryssland och Rumänien för att dokumentera, förstå och tolka romers existensvillkor och liv. Utställningen, som är uppdelad enligt land, ger en aktuell och personlig bild av romerna – Europas största etniska minoritet – vilkas historia, traditioner och språk varierar mycket beroende på var de lever. Till utställningen hör också ljud som Rinne bandat in på ort och ställe, editerade av Sebastian Eskildsen. ”Jag beundrar personerna jag fotograferat och hoppas på att kunna lära mig något av dem”, säger Eskildsen.

Han bodde tillsammans med Rinne hos de fotograferade och fick därmed en djupare insikt i deras vardagliga liv. Eskildsen närmar sig sina fotograferingsobjekt med respekt och nyfikenhet. Själva atmosfären och landskapet är centrala aspekter i Eskildsens fotokonst. Han intresserar sig speciellt för den mystik som ligger i de omedelbara ögonblicken och mötena i vår verklighet.

Eskildsen är hemma från Danmark, men hans intresse för finländsk fotokonst fick honom att flytta till Helsingfors. Han började studera på Konstindustriella högskolan 1994 och blev färdig från fotograferingslinjen 1998. Eskildsens verk har visats i flera utställningar i både Finland och utlandet. Många av hans fotoprojekt har även publicerats i bokform. Bilderna från utställningen *Lé romané phirimàta* kommer också att illustrera Rinnes texter i verket *The Roma Journeys* – som Günter Grass skriver förordet till.

Eskildsens fotografier vittnar om en stor livsvisdom och respekt. Trots på många håll svåra levnadsförhållandena, har bilderna en grundton av liv och lekfullhet. De osynliga fördomarna som finns djupt inrotade i vårt samhälle är något som vi de facto måste erkänna att fortfarande existerar. Eskildsens fotoutställning ger många nya perspektiv. Det är intressant att märka hur de olika ländernas fotografier skiljer sig från varandra. Att generalisera en minoritet till en enhetlig massa är något vi gör alltför ofta, vi bortser från de regionala skillnaderna – en rom i Finland och en i Ungern är inte samma sak.